

af, hvormeget Brændevin der kan bringes ud af en vis Mæsse; men den Kunst at bringe meget Brændevin ud af en vis Mængde Korn, der er blandet med en vis Mængde Vand, er afhængig af visse Fabrikationsmetoder, som det ikke er alle Brændevinsbrændere muligt at anvende, og i den Henseende, mine Herrer, vil jeg tillade mig at sige, at, ligesom jeg allerede ved første Behandling havde Leilighed til at udtale, at den nuværende Fabrikationsmetode er skadelig for de mindre Brændevinsbrændere hos os, saaledes maa jeg efter nøiere Undersøgelse af Sagen paa det Bestemteste fastholde, at det virkelig forholder sig saaledes. De ville jo ogsaa se, at det nu er gaaet op for dem selv, hvilket det tidligere ikke var. Da de nemlig under den offentlige Forhandling, som har fundet Sted, fik at høre, hvilken Mængde Brændevin de større Fabrikanter kunde faae ud af hver Tønde Karrum, saa blev det dem tydeligt, at det var aldeles umuligt for dem at gjøre noget Tilsvarende, og dert er det altsaa, at Bevistet ligger for, at de mindre Fabrikanter ere uretfærdigt høit beskattede i Sammenligning med de større. Jeg maa udtrykkelig bemærke, at jeg anser det for at være ganske i sin Orden, naar det ene industrielle Etablissement fortrænger det andet derved, at det indfører en heldigere og fordelagtigere Drift og Fremgangsmaade med Hensyn til det Produkt, hvormed de beskæftige sig, thi deri ligger alt Fremskridt i Industrien; men jeg anser det ikke for heldigt, naar dette bedre Udbytte i nogen væsentlig Grad er betinget af en Bessatningsmaade, og jeg anser ikke den Opfindsomhed, som har yttret sig i at udfinde Maader, hvorpaa man kunde formindste sin Skat uden at forøge eller forbedre sit Udbytte, for vel anvendt; jeg anser den for at være anvendt med al Lovlighed i den vedkommende Industrielles Tjeneste, men ikke til Bedste for det hele Land, og jeg tror derfor, at, ligesaa vist som det er, at der gives Tilfælde, hvor den mindre Fabrikant maa finde sig i at vige Pladsen for den, som ved Hjælp af fuldkomnere Indretning af Fabrikken eller ved Hjælp af større Kapitalmidler med Alt, hvad dertil hører, kan tilvejebringe et bedre Produkt, ligesaa beklageligt er det, naar det

skal ske paa Grund af, at Bessatningen træffer ham haardere. Og, mine Herrer, i den Henseende vil jeg bede om Tilladelse til igjen at fremkalde i deres Erindring, hvad jeg tillod mig at omtale igaar, nemlig hvad der her i Landet er sket ved mange Brænderier i de sidste 17 Aar. Jeg vælger Aaret 1854 til Udgangspunkt, thi det vil erindres, at det netop var det Aar, der fulgte efter en for vore Brænderier meget interessant Epifode. Rigsdagen havde i 1851 vedtaget en ny Lov om Brændevinsbessatning, og dert havde den bestemt, at Bessatningen, som fandt Sted efter Karrum, skulde kunne ske paa to Maader efter Fabrikantens Valg, enten efter Driftsplan, som er den nu bestaaende Maade, eller ogsaa efter Tid, saaledes at Fabrikanten kunde, om jeg saa maa sige, afkordere med Riksdagen om at betale en vis Sum, og da kunde han brænde, saameget han vilde og kunde, i den Tid, han havde betalt for. Denne Bestemmelse satte et besynderligt Liv i de danske Brænderier, og i Løbet af saa Aar skete der noget Tilsvarende til det, som jeg nylig nævnte var sket i Skotland, skjøndt ogsaa her i mindre Grad, nemlig, man lærte at brænde i en forbausende kort Tid; hvad man tidligere troede at behøve 4 Dage til, det fandt man nu paa at gjøre i en ikke saa lidt kortere Tid. Naar Lovvæsenet gik ud fra, at der i en Maaned kunde foretages 7 Brændinger, saa lærte man efterhaanden i denne Tid at foretage flere og flere af disse, saaledes at det snart blev tydeligt, at det ikke gik an, og Rigsdagen vedtog da i 1854 en Lov, hvorved denne Tidbessatning blev ophævet. Men ved denne Leilighed var Fabrikanternes Opfindsomhed bleven sat i Bevægelse, de vare komne til at studere disse Forhold nøiere, og Resultatet var blevet, at man i Brænderierne rundt omkring havde indført visse Forbedringer, som gjorde det muligt at faae Mere ud af sit Karrum, end man før havde faaet. Det er altsaa, maa jeg sige, en Begyndelse til den Periode, som vi nu staa ved en Slags Afslutning af. Sammenligner jeg altsaa Aaret 1854 som Udgangspunkt med det Aar, vi nu ere i, 1871, hvilke to Aar jo omslutte et Tidsrum af 17 Aar, saa ville De se, at vi